

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1186/2022
14.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Бранка Станића и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Мелајац, адвокат из ..., против туженог Републичког хидрометеоролошког завода Србије, кога заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2611/21 од 09.07.2021. године, у седници одржаној 14.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2611/21 од 09.07.2021. године, као изузетно дозвољеној.

Делимично се **УСВАЈА** ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2611/21 од 09.07.2021. године и пресуда Другог основног суда у Београду П1 398/2019 од 14.04.2021. године у усвајајућем делу за тужбене захтеве тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД за исплату по основу исхране за време рада и боравка на терену за 2005. годину, са законском затезном каматом и у делу одлуке о трошковима првостепеног и другостепеног поступка и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2611/21 од 09.07.2021. године у делу којим је одбијена жалба туженог и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П1 398/2019 од 14.04.2021. године у усвајајућем делу за тужбене захтеве тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД за исплату по основу исхране за време рада и боравка на терену за 2006. годину, са законском затезном каматом.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 398/2019 од 14.04.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД и обавезан тужени да сваком од тужилаца по основу исхране за време рада и боравка на терену за период од 01.01.2005. до 31.12.2006. године исплати појединачне новчане износе за 2005. и 2006. годину са законским затезним каматама од одређених датума до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и обавезан тужени да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 474.500,00 динара све заједно са законском затезном каматом на трошкове поступка почев од дана стицања својства извршности одлуке па до коначне исплате, а уз то да надокнади појединачно тужиоцу АА износ од још 4.370,00 динара, тужиоцу ББ износ од још 4.550,00 динара, тужиоцу ВВ износ од још 4.120,00 динара, тужиоцу ГГ износ од још 4.270,00 динара и тужиоцу ДД износ од још 4.480,00 динара, све у року од осам дана од дана достављања пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужилаца којим су тражили да им тужени исплати законску затезну камату на досуђене износе трошкова поступка, а која тражена законска затезна камата се односи на тражени временски период од дана доношења пресуде до дана стицања својства извршности пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог да му тужиоци накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2611/21 од 09.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П1 398/2019 од 14.04.2021. године у ставу првом, другом и четвртим изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је изјавио посебну ревизију из члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, а ради уједначавања судске праксе, разматрања правног питања у интересу равноправности грађана, односно новог тумачења права.

Према члану 404. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11... и 18/20), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. овог члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Поступајући на основу цитиране законске одредбе Врховни касациони суд је дозволио одлучивање о посебној ревизији туженог, због потребе за уједначавањем судске праксе у одлучивању о тужбеним захтевима из истоветног чињеничног и правног основа.

Ревизијом побијана пресуда донета је без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на које ревизијски суд пази по службеној дужности.

Нижестепени судови су о тужбеним захтевима за исплату по основу исхране за време рада и боравка на терену, у току 2005. године и 2006. године, одлучили на основу утврђеног чињеничног стања да је сваки од тужилаца провео на раду на терену укупан број дана у 2005.-ој години и укупан број дана у 2006.-ој години, за шта су им од стране туженог послодавца исплаћени утврђени новчани износи на име накнаде за повећане трошкове рада и боравка на терену, и да им је тужени обезбедио смештај на терену, док им није обезбедио исхрану на терену. Вредност једног топлог obroка дневно тужиоцима је исплаћена кроз зараду, док за два obroка дневно није. Правноснажном пресудом је сваком од тужилаца досуђен за укупан број дана у 2005. години износ у висини две дневне накнаде за месечну исхрану у току рада предвиђене одредбама члана 30а став 1. тачка 1. Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр 22/97... и 32/01), и то у одсуству посебног прописа којим је предвиђена висина тих трошкова, и даље од ступања на снагу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 37/94...81/05) по одредби члана 23в став 1. тачка 4. Уредбе, за период од 23.09.2005. године до 31.12.2006. године, у висини 2/3 разлике између теренског додатка од 3% и дневнице за службено путовање у вредности од 5% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике Србије, с тим што је за основицу узета најнижа зарада (за месец фебруар) у 2005.- ој години и у 2006.-ој години.

Тужиоци су запослени код туженог, који према одредбама члана 1. став 3. и члана 17. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92...49/99) и одредбама члана 1. став 2. и члана 34. Закона о државној управи („Службени гласник РС“ бр. 79/05) има статус посебне републичке организације, као организационог облика државне управе.

Начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања постављених и запослених лица у посебним организацијама у утуженом периоду био је уређен Законом о платама у државним органима и јавним службама (члан 1. тачка 1.) Одредбама члана 5. став 1. тачка 4) и став 2. тог закона је било прописано да додаток на плату припада за дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену (теренски додаток) који се обрачунава и исплаћује у висини утврђеној прописима о раду.

Пропис којим су у утуженом периоду били утврђени висина, услови и начин исплате одређених накнада и других примања запослених у државним органима јесте Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 37/94...37/01) (члан 1.), којом је било прописано да додаток на плату за рад на терену обухвата трошкове за смештај и исхрану (члан 16. став 2.) и да дневни додаток за рад на терену износи 3% од просечне зараде по запосленом у привреди Републике исплаћене према последњем коначно објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на дан исплате (члан 17.).

Уредба о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 81/05) ступила је на снагу 01.10.2005. године. Њоме је брисан члан 16. и члан 17. Уредбе и додат члан 23в који у ставу 1. тачка 4) прописује да се додатак на плату исплаћује за повећане дневне трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак) – у износу од 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике, према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, а ако нису обезбеђени смештај и исхрана, у теренски додатак улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења (члан 6. и 7. ове уредбе). Цитирана одредба члана 23в став 1. тачка 4. у пречишћеном тексту Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, број 95/05) садржана је у члану 23. тачка 4).

На основу изнетог произилази закључак да је тужиоцима накнада трошкова за исхрану за време рада и боравка на терену за период од 01.01.2005. године до 30.09.2005. године била урачуната у теренски додатак у прописаној висини по члану 17. тада важеће Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица, тиме и исплаћена, те им посебна накнада за исхрану на раду на терену у том периоду не припада. Према утврђеном чињеничном стању не може се разграничити колико је дана који од тужилаца провео на раду на терену у 2005.-ој години од 01.10.2005. године, односно од ступања на снагу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 81/05), којом је за случај да није обезбеђен смештај и исхрана предвиђено да у теренски додатак улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења према члану 6. и 7. те уредбе. Према томе, чињенично стање није потпуно утврђено за правилну примену цитираног материјалног права од значаја за одлуку о тужбеним захтевима тужилаца за исплату по основу исхране на раду на терену у 2005.-ој години.

Наведени став о примени релевантног материјалног права изражен је и у одлуци Врховног касационог суда Рев2 1340/2020 од 30.07.2020. године.

То је разлог због којег је у наведеном делу ревизијски суд укинуо другостепену и првостепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење, по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, и последично и у делу одлуке о трошковима поступка, по одредби члана 165. став 3. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити који број дана су тужиоци боравили на терену од 01.01.2005. до 01.10.2005. године, а који број дана од 01.10.2005. до 31.12.2005. године и након потпуно утврђеног чињеничног стања, имајући у виду назначену Уредбу о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних односно постављених лица, оцениће да ли

тужиоцима за цео период 2005. године припада тражена накнада или од 01.10.2005. године па до краја 2005. године и донеће закониту одлуку.

Ревизија није основана у односу на правноснажну пресуду о тужбеним захтевима за исплату износа на име исхране за време рада и боравка на терену за 2006. годину, јер је у том делу одлука донета правилном применом материјалног права на које је напред указано, према висини припадајућег износа теренског додатка у ситуацији када је тужиоцима тужени послодавац обезбедио смештај и исплатио накнаду за један оброк, али им није обезбедио два припадајућа obroка дневно, на име исхране за време рада и боравка на терену, сходно одредби члана 23в став 1. тачка 4) у вези члана 6. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица. Наводи ревизије тичу се правилности утврђеног чињеничног стања, што нису законом предвиђени релевантни ревизијски разлози.

Са изнетог је ревизија у односу на наведени део правноснажне пресуде одбијена, као неоснована, на основу одредаба члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић